

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 27. november 2015

Sag 182/2015

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Tage Siboni)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Næstved den 20. februar 2015 og af Østre Landsrets 18. afdeling den 19. maj 2015.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Marianne Højgaard Pedersen, Vibeke Rønne og Jens Peter Christensen.

Påstande

Kærende, T, har nedlagt påstand om, at videoafhøringerne af A og B foretaget den 4. august 2014 og den 19. november 2014 ikke tillades afspillet under en eventuel hovedforhandling i sagen.

T har anført, at såfremt videoafhøringen foretaget den 19. november 2014 tillades afspillet, skal videoafhøringen foretaget den 4. august 2014 også tillades afspillet for at belyse forløbet.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Anbringender

T har navnlig anført, at hans retssikkerhedsmæssigt begrundede krav på hurtigst muligt at få forelagt videoafhøringen foretaget den 4. august 2014 med henblik på eventuelt at begære genafhøring er tilsidesat, og derfor kan videoafhøringen ikke anvendes som bevis i sagen. Videoafhøring er en særlig og undtagelsesvis bevisform, som kræver, at de formelle krav her til er overholdt. Dette gælder navnlig, når videoafhøringerne er det eneste, som vil kunne an-

vendes som bevis under en eventuel hovedforhandling. Han blev tilfældigt orienteret om videoafhøringen af 4. august 2014 mere end to måneder efter afhøringens foretagelse. Han blev i den forbindelse ikke vejledt om sine rettigheder, herunder at han kunne have fremsat begæring om genafhøring. Hvis han var blevet oplyst om videoafhøringen og vejledt om sin retsstilling umiddelbart efter afhøringen, ville han have gennemset videooptagelsen og anmodet om genafhøring.

Det eneste nye, der skete mellem videoafhøringen den 4. august 2014 og den efterfølgende videoafhøring den 19. november 2014, var, at børnene talrige gange havde haft lejlighed til at gennemdrøfte sagen med hinanden, med deres mor og med medarbejderne i Børnehuset X. Videoafhøringen foretaget den 19. november 2014 kan ikke anvendes som bevis i sagen, idet det er i strid med hensigten bag en videoafhøring først at gennemføre afhøringen 4 måneder efter den oprindelige anmeldelse. Videoafhøringen af 19. november 2014 er desuden uanvendelig som bevis, idet han ikke fik mulighed for at begære genafhøring efter 1. videoafhøring. Hvis man uden særlig begrundelse tillader, at videoafhøringen af 19. november 2014 kan tjene som bevis i sagen, kunne man lige så godt ændre reglerne, således at der altid sker afhøring på dette tidspunkt, hvor barnet har gennemdrøftet sagen mange gange med blandt andre professionelle voksne, der er fagligt forpligtet til at støtte barnet og tillægge forklaringen troværdighed.

Anklagemyndigheden har navnlig anført, at der i forbindelse med de foretagne videoafhøringer ikke er sket en sådan tilsidesættelse af retsplejelovens § 745 e eller af T's rettigheder, at videoafhøringerne skal afskæres som bevis under en eventuel hovedforhandling.

Den mistænkte eller sigtedes ret til snarest muligt at gennemse videoafhøringen skal ses i sammenhæng med, at den pågældende ved gennemsynet skal have mulighed for at anmode om en eventuel genafhøring, hvis videoafhøringen formodes at ville blive anvendt som bevis under hovedforhandlingen. Dette var ikke tilfældet i denne sag, idet sagen blev henlagt efter videoafhøringen af 4. august 2014. T fandt heller ikke anledning til at begære genafhøring, da han den 14. oktober 2014 blev orienteret om videoafhøringen. Dertil kommer, at der var en beskikket forsvarer til stede under afhøringen, og at T efterfølgende har gennemset videoen. Hans begæring om genafhøring er endvidere blevet imødekommet, hvorefter hans forsvarer har haft lejlighed til at stille supplerende spørgsmål vedrørende afhøringen af 4. august 2014.

Videoafhøringen den 19. november 2014 skal ikke ses i relation til den første politianmeldelse af 10. juli 2014, men derimod til den anden politianmeldelse af 11. november 2014. Det var nødvendigt at foretage en ny videoafhøring, idet der efter den første videoafhøring blev indleveret en ny politianmeldelse på baggrund af nye oplysninger. Den formelle fejl i forbindelse med den første videoafhøring kan ikke medføre, at den anden videoafhøring er uanvendelig som bevis, idet spørgsmålet, om en videoafhøring skal kunne anvendes som bevismiddel, skal bedømmes isoleret for den enkelte videoafhøring.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 745 e har følgende ordlyd:

”Kan politiets afhøring af et barn, når afhøringen optages på video (videoafhøring), formodes at ville finde anvendelse som bevis under hovedforhandlingen, skal forsvareren være til stede under videoafhøringen.

Stk. 2. Den, der er mistænkt eller sigtet, har ikke adgang til at overvære videoafhøringen. Den pågældende skal snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet. En begæring fra den, der er mistænkt eller sigtet, eller dennes forsvarer om, at der foretages genafhøring af barnet, skal fremsættes snarest muligt herefter.”

Retsplejelovens § 872 har følgende ordlyd:

”Politiets afhøring af et barn kan, når afhøringen er optaget på video (videoafhøring), benyttes som bevis under hovedforhandlingen.”

Bestemmelserne blev indført ved lov nr. 228 af 2. april 2013 om ændring af retsplejeloven mv. (som hhv. § 745 a og § 877 a).

Forslaget til ændringsloven blev fremsat den 10. december 2002. Lovforslaget bygger på betænkning 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn og gennemfører i vid udstrækning de anbefalinger, som fremgår af betænkningen.

I lovforslagets almindelige bemærkninger hedder det bl.a. (Folketingstidende 2002-03, tillæg A, lovforslag nr. L 117, s. 2631 ff.):

”Justitsministeriet er derfor enig med arbejdsgruppen i, at der bør indsættes en udtrykkelig hjemmel i retsplejeloven til anvendelse af videoafhøringer af børn som bevismiddel under domsforhandlingen, hvis afhøringen og optagelsen heraf er sket på en måde,

hvor hensynet til tiltales retssikkerhed og tiltaltes mulighed for at varetage sit forsvar er varetaget. Har der således været en forsvarer til stede, og har den tiltalte haft mulighed for at stille supplerende spørgsmål til barnet, jf. herom nedenfor, vurderer Justitsministeriet, at princippet om bevisumiddelbarhed kan fraviges. Det vil bero på domstolens frie bevisvurdering, hvilken bevisværdi det bevismateriale, der er fremlagt under domsforhandlingen, kan tillægges, jf. retsplejelovens § 896.”

I bemærkningerne til § 745 a (nu § 745 e) i samme lovforslag hedder det bl.a.:

”Den pågældende skal snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet, og kan snarest muligt herefter fremsætte en anmodning om, at der foretages en genafhøring af barnet.

...

Den mistænkte/sigtede får ved gennemsynet mulighed for at vurdere, om barnets forklaring giver ham anledning til at anmode om, at der stilles yderligere spørgsmål til barnet. Af hensyn til en eventuel genafhøring af barnet bør den mistænkte/sigtede gennemse videooptagelsen snarest muligt efter gennemførelsen af afhøringen. Det bør tilstræbes, at den mistænkte/sigtede ser videoafhøringen så hurtigt som muligt efter optagelsen eventuelt samme dag og så vidt muligt inden for 1 til 2 uger efter afhøringen.

...

Det foreslås endvidere, at den mistænkte/sigtede eller dennes forsvarer kan fremsætte begæring om, at der foretages en genafhøring af barnet. Den mistænkte/sigtede får herved mulighed for at varetage sit forsvar ved at få stillet spørgsmål til barnet, når barnets forklaring kan forventes at blive anvendt som bevis under en senere domsforhandling. Genafhøring bør af hensyn til barnet kun ske, hvis det findes rimeligt begrundet, for at den mistænkte/sigtede kan varetage sit forsvar.

Hvorvidt, der skal foretages en genafhøring, må afgøres ud fra en konkret vurdering, hvor det bl.a. kan tillægges vægt, om der er fremkommet nye oplysninger efter den første afhøring af barnet, om den mistænkte/sigtede og dennes forsvarer ønsker, at der bliver stillet nye relevante spørgsmål til barnet, eller om der i øvrigt foreligger andre særlige grunde til at foretage en genafhøring.

Hvis det besluttes, at der skal foretages en fornyet afhøring af barnet, må denne søges gennemført ved en supplerende videoafhøring ved politiet eller eventuelt afhængigt af barnets alder og forældremyndighedsindehaverens stillingtagen hertil i retten. Den mistænkte/sigtede har ikke krav på at overvære en supplerende videoafhøring af barnet.

En begæring om genafhøring skal fremsættes snarest muligt og som udgangspunkt inden 2 uger efter, at den mistænkte/sigtede har foretaget gennemsyn af den første afhøring af barnet.”

I bemærkningerne til § 877 a (nu § 872) i samme lovforslag hedder det bl.a.:

”Da anvendelse af videoafhøringer som bevis under domsforhandlingen som erstatning for barnets afgivelse af vidneforklaring for den dømmende ret er en fravigelse af prin-

cippet om umiddelbar bevisførelse, forudsættes det, at fremgangsmåden i den foreslåede § 745 a, er fulgt i forbindelse med videoafhøringen.

Er der sket tilsidesættelse af de grundlæggende betingelser i den foreslåede § 745 a, bør videoafhøringen som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes som bevismiddel under domsforhandlingen. Hvis der ikke har været en forsvarer for den mistænkte/sigtede til stede under videoafhøringen af barnet, eller den mistænkte/sigtede ikke har haft adgang til at gennemse videoafhøringen, bør videoafhøringen således som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes.

...

I øvrigt vil det afhænge af karakteren og betydningen af den forskrift, der i givet fald er tilsidesat i forbindelse med videoafhøringen, om der kan ske anvendelse af videoafhøringen som bevismiddel under domsforhandlingen. Indsigelser om f.eks. ledende spørgsmål til barnet eller at en tryghedsskabende person har blandet sig i afhøringen, bør i almindelig ikke kunne føre til, at videoafhøringen ikke kan forevises som bevis under sagen. Det må således i overensstemmelse med princippet om fri bevisbedømmelse overlades til den dømmende ret at afgøre, om og i givet fald i hvilket omfang fejl af denne karakter ved videoafhøringens gennemførelse bør have betydning for videoafhøringens bevismæssige værdi.”

Under behandlingen af lovforslaget, stillede retsudvalget nogle spørgsmål til justitsministeren.

Af besvarelsen af spørgsmål 1 fremgår bl.a.:

”Såfremt det besluttes, at der skal foretages en videoafhøring af barnet, bør videoafhøringen søges gennemført hurtigst muligt, og hvis det er praktisk muligt inden en uge fra anmeldelsen. Formålet hermed er at sikre barnets hukommelse om forholdet samt at formindske påvirkninger af barnet fra familien eller andre. Endelig bør afhøringen foretages inden for kort tid for at skåne barnet for at blive afhørt på et tidspunkt, hvor en behandling af barnet er i gang.”

Højesterets begrundelse og resultat

Videoafhøringen af børnene den 4. august 2014 blev foretaget på grundlag af en anmeldelse den 10. juli 2014. Sagen mod T blev efterfølgende henlagt uden yderligere efterforskning, og Højesteret lægger til grund, at videoafhøringen den 19. november 2014 blev foretaget på grundlag af den nye politianmeldelse, der blev modtaget den 11. november 2014. Begge afhøringer blev foretaget under overværelse af en forsvarer for T, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 1. Den 9. december 2014 modtog T's forsvarer en CD-rom med afhøringerne fra den 4. august og den 19. november 2014, jf. § 745 e, stk. 2. Den 18. december 2014 anmodede T om genafhøring af børnene, og afhøringen blev foretaget den 29. januar 2015.

Højesteret finder vedrørende afhøringen den 19. november 2014, at der under de anførte omstændigheder ikke er sket en sådan tilsidesættelse af retssikkerhedsmæssige hensyn til T, at der ikke i medfør af § 745 e bør gives tilladelse til, at denne videoafhøring kan anvendes som bevis under straffesagen. Højesteret har herved lagt vægt på, at der er foretaget genafhøring af børnene på grundlag af T's kendskab til afhøringerne den 4. august og 19. november 2014. Den omstændighed, at videoafhøringen den 19. november 2014 blev gennemført uden, at T havde kendskab til indholdet af videoafhøringen den 4. august 2014, indebærer herefter ikke en tilsidesættelse af grundlæggende betingelser i § 745 e. Det samme gælder den tid, der er medgået fra afhøringen den 19. november til modtagelsen af CD-rommen den 9. december 2014.

Højesteret bemærker, at der ved den bevisvurdering, der skal foretages i forbindelse med straffesagen, vil kunne tages hensyn til det tidsmæssige forløb, og til at afhøringen af børnene den 19. november 2014 skete, uden at T havde kendskab til afhøringen den 4. august 2014.

T har anført, at såfremt det tillades at anvende videoafhøringen af 19. november 2014 som bevis i sagen, skal videoafhøringen den 4. august 2014 også tillades afspillet for at belyse forløbet.

På den anførte baggrund stadfæster Højesteret kendelsen.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.